

Lieta C-565/22**Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu****Iesniegšanas datums:**

2022. gada 26. augusts

Iesniedzējtiesa:*Oberster Gerichtshof* (Austrija)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2022. gada 20. jūlijs

Revīzijas sūdzības iesniedzēja (sākotnējā prasītāja):*Verein für Konsumenteninformation***Atbildētāja revīzijas tiesvedībā (sākotnējā atbildētāja):***Sofatutor GmbH*

Oberster Gerichtshof (Augstākā tiesa) [...], kurā iesniegta revīzijas sūdzība prasītājas *Verein für Konsumenteninformation* (Patērētāju informēšanas biedrība) lietā, 1060 Vīne, [...] pret atbildētāju *Sofatutor GmbH*, 10245 Berlīne, Vācija, [...], par atturēšanos no nelikumīgas darbības un sprieduma publicēšanu, saistībā ar prasītājas iesniegto revīzijas sūdzību par *Oberlandesgericht Wien* (Apelācijas tiesa Vīnē), kurā iesniegta apelācijas sūdzība, 2022. gada 18. marta spriedumu GZ 5 R 141/21y-30, ar kuru tika grozīts *Handelsgericht Wien* (Vīnes Komerctiesa) 2021. gada 23. jūnija spriedums GZ 30 Cg 29/20x-25, [...]

I ē m u m s

I. Atbilstoši LESD 267. pantam Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma sniegšanai uzdot šādu jautājumu:

Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/83/ES (2011. gada 25. oktobris) par patērētāju tiesībām 9. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka distances līguma “automātiskas pagarināšanas” gadījumā (direktīvas 6. panta 1. punkta o) apakšpunkts) patērētājs no jauna iegūst atteikuma tiesības?

II. [...] [tiesvedības apturēšana]

P a m a t o j u m s

A. Faktiskie apstākļi

- 1 Prasītāja ir biedrība, kurai ir tiesības celt prasību saskaņā ar *Konsumentenschutzgesetz* (Patērētāju aizsardzības likums) (turpmāk tekstā – “*KSchG*”) 29. pantu.
- 2 Atbildētāja uztur tiešsaistes mācību platformas skolēniem. Tā savus pakalpojumus tīmeklī piedāvā arī visā Austrijas teritorijā un, veicot uzņēmējdarbību, regulāri nonāk tiesiskās attiecībās ar patērētājiem *KSchG* 1. panta izpratnē, kuru dzīvesvieta vai pastāvīgā uzturēšanās vieta ir Austrijā. Atbildētāja ar patērētājiem slēdz līgumus, kuru pamatā ir tās vispārējie darījumu noteikumi (turpmāk tekstā – “*AGB*”).
- 3 Atbildētājas *AGB* ir paredzēts, ka, pirmo reizi rezervējot abonementu platformā, to var izmēģināt bez maksas 30 dienas no līguma slēgšanas brīža, un jebkurā laikā šajā laikposmā to var nekavējoties izbeigt, ka abonements kļūst maksas abonements tikai pēc 30 dienu termiņa beigām un ka gadījumā, ja tas netiek izbeigts 30 dienu laikā, sākas maksas abonēšanas laikposms, par kuru tika panākta vienošanās rezervācijas procesā.
- 4 Gadījumā, ja maksas abonēšanas laikposms beidzas, bet atbildētāja vai patērētājs to nav laicīgi izbeidzis, saskaņā ar *AGB* abonements automātiski pagarinās uz noteiktu laiku.
- 5 Līguma sākotnējās noslēgšanas reizē atbildētāja informē patērētājus par līguma laušanas (atteikuma) tiesībām, kas patērētājiem pienākas saistībā ar šī distances līguma noslēgšanu.

B. Pušu nostāja un līdzšinējā tiesvedība

- 6 **Prasītāja** lūdz, ciktāl tas vēl ir būtiski revīzijas tiesvedībā, atzīt atbildētājam pienākumu “*komercdarījumos ar patērētājiem, pagarinot uz noteiktu laiku slēgtas distances līgumattiecības, patērētājus skaidri un saprotami informēt par atteikuma tiesību izmantošanas nosacījumiem, termiņiem un kārtību, tostarp nodrošinot atteikuma veidlapas paraugu, vai izmantot līdzīgu praksi*”. Tā uzskata, ka no direktīvas 9. panta formulējuma neizriet ierobežojums, kas attiektos uz pirmreizējo līguma noslēgšanu. Līdz ar to patērētājam, arī viņa izmēģinājuma abonementam pārejot standarta abonementā, un arī standarta abonementa pagarināšanas gadījumā, esot līguma laušanas (atteikuma) tiesības saskaņā ar *Fern- und Auswärtsgeschäfte-Gesetz* (Austrijas Federālais likums par distances līgumiem un ārpus uzņēmuma telpām noslēgtiem līgumiem) (turpmāk tekstā – “*FAGG*”) 11. pantu, ar ko transponē direktīvas 9. pantu. Atbildētāja neinformējis patērētājus par šīm otrajām līguma laušanas (atteikuma) tiesībām. Tādējādi tā pārkāpjot *FAGG* 4. panta 1. punkta 8. apakšpunktā paredzēto informēšanas

pienākumu, kas tai uzliek pienākumu atturēties no nelikumīgas darbības saskaņā ar *KSchG* 28.a panta 1. punktu.

- 7 **Atbildētāja** iebilda pret šo prasību par atturēšanos no nelikumīgas darbības. Tā uzskatīja, ka paredzētā automatiskā līguma pagarināšana neradot patērētājam otras līguma laušanas (atteikuma) tiesības, attiecīgi tai neesot pienākuma informēt par šādām tiesībām.
- 8 **Pirmās instances tiesa**, ciktāl tam šajā gadījumā ir nozīme, piesprieda atbildētājam to, kas prasīts prasībā.
- 9 **Apelācijas tiesa** spriedumu grozīja,
ciktāl tam šajā gadījumā ir nozīme, prasību noraidot.
- 10 Par šo lēmumu **prasītāja** *Oberster Gerichtshof* ir iesniegusi **revīzijas sūdzību**, kuru apelācijas tiesa ir atzinusi par pieņemamu.

C. Atbilstošās normas

Patērētāju tiesību direktīvas 2. panta 7. punkts, 6. panta 1. punkta h) un o) apakšpunkts un 9. panta 1. punkts attiecīgi ir formulēti šādi:

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

7) “*distances līgums*” ir jebkurš pārdošanas vai pakalpojumu līgums, kas noslēgts starp tirgotāju un patērētāju saskaņā ar organizētu distances pārdošanas vai pakalpojumu sniegšanas shēmu, tirgotājam un patērētājam vienlaikus fiziski neatrodoties vienā vietā, un šā līguma noslēgšanai tiek ekskluzīvi izmantots viens vai vairāki distances saziņas līdzekļi līdz līguma noslēgšanas brīdim un pašā līguma noslēgšanas brīdī;

6. pants

Informēšanas prasības distances līgumiem un ārpus uzņēmuma telpām noslēgtiem līgumiem

1. Pirms patērētājs ir uzņēmies ārpus uzņēmuma telpām noslēgta līguma vai distances līguma, vai arī jebkāda tamlīdzīga piedāvājuma saistības, tirgotājs skaidrā un saprotamā veidā patērētājam sniedz šādu informāciju:

[..]

h) ja pastāv atteikuma tiesības – nosacījumi, termiņš un kārtība atteikuma tiesību izmantošanai saskaņā ar 11. panta 1. punktu, kā arī I pielikuma B daļā dotais atteikuma veidlapas paraugs;

[..]

o) attiecīgā gadījumā līguma termiņš vai līguma izbeigšanas nosacījumi, ja līgums ir noslēgts uz nenoteiktu laiku vai tiek pagarināts automātiski;

9. pants

Atteikuma tiesības

1. Izņemot, ja piemēro 16. pantā minētos izņēmumus, patērētājs 14 dienu laikā var atteikties no distances līguma vai ārpus uzņēmuma telpām noslēgta līguma, nesniedzot nekādu pamatojumu un sedzot tikai tās izmaksas, kas paredzētas 13. panta 2. punktā un 14. pantā.

FAGG 3. panta 2. punkts, 4. panta 1. punkta 8. un 14. apakšpunkts un 11. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

Definīcijas

3. pants Šajā federālajā likumā piemēro šādas definīcijas:

[..]

2. “distances līgums” ir jebkurš pārdošanas vai pakalpojumu līgums, kas noslēgts starp tirgotāju un patērētāju saskaņā ar organizētu distances pārdošanas vai pakalpojumu sniegšanas shēmu, tirgotājam un patērētājam vienlaikus fiziski neatrodoties vienā vietā, un šā līguma noslēgšanai tiek ekskluzīvi izmantots viens vai vairāki distances saziņas līdzekļi līdz līguma noslēgšanas brīdim un pašā līguma noslēgšanas brīdī;

Informēšanas pienākuma saturs; tiesiskās sekas

4. pants 1) Lai līgums vai patērētāja gribas izteikums noslēgt līgumu kļūtu patērētājam saistošs, tirgotājam skaidrā un saprotamā veidā jāsniedz patērētājam šāda informācija:

[..]

8. Ja pastāv atteikuma tiesības, informācija par nosacījumiem, termiņiem un kārtību šo tiesību izmantošanai, nodrošinot atteikuma veidlapas paraugu saskaņā ar I pielikuma B daļu,

[..]

14. attiecīgā gadījumā līguma termiņš vai līguma izbeigšanas nosacījumi, ja līgums ir noslēgts uz nenoteiktu laiku vai tiek pagarināts automātiski,

Atteikuma tiesības un atteikuma termiņš

11. pants. 1) Patērētājs var atteikties no distances līguma vai ārpus uzņēmuma telpām noslēgta līguma 14 dienu laikā, nesniedzot nekādu pamatojumu.

[..]

D. Līguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojums

- 11 Strīda izšķiršana lielā mērā ir atkarīga no direktīvas 9. panta 1. punkta interpretācijas, kas savukārt ir jāņem vērā, interpretējot FAGG 11. panta 1. punktu.
- 12 No FAGG 11. panta sagatavošanas darbiem izriet, ka atteikuma tiesības neattiecas uz pirmreizējo līguma noslēgšanu starp tirgotāju un patērētāju, bet FAGG var atteikties arī uz esošo, bet uz noteiktu laiku noslēgto līgumattiecību pagarināšanu vai esošo līgumattiecību satura grozīšanu, ja par to panākta vienošanās distances vai ārpus uzņēmuma telpām noslēgtā līgumā, un tādējādi patērētājam var rasties atteikuma tiesības saistībā ar paredzēto līguma pagarināšanu vai grozīšanu [..].
- 13 Atsaucoties uz likuma sagatavošanas darbiem, doktrīnā tiek pausts viedoklis, ka atteikuma tiesības ir iespējamās arī tad, ja tiek grozīts līgumattiecību saturs vai (atsevišķi vienojoties) tiek pagarinātas līgumattiecības, lai arī kā tās būtu panāktas, noslēdzot līgumu ārpus uzņēmuma telpām vai distances līgumu [..]. Ja patērētāja piekrišana tiek sniegta, izmantojot pieņēmumu par piekrišanas sniegšanu, patērētājs ir īpaši jāinformē par savas rīcības nozīmīgumu [..].
- 14 Doktrīnā tiek apšaubīts, vai distances līguma *automātiska* pagarināšana no jauna dod līguma laušanas (atteikuma) tiesības. Tiek norādīts, ka direktīvas 6. panta 1. punkta o) apakšpunktā ir paredzēts tikai pienākums informēt par “attiecīgā gadījumā līguma termiņ[u] vai līguma izbeigšanas nosacījum[iem], ja līgums ir noslēgts uz nenoteiktu laiku vai tiek pagarināts automātiski”, taču tiesību normā nav pieminētas atteikuma tiesības vai informācija par tādām, lai arī tā attiecas uz līgumu automātisku pagarināšanu. Turklāt tiek noliegts, ka automātiskā pagarināšana nozīmē (otru) “distances līgumu” direktīvas 2. panta 7. punkta izpratnē. Tas tiek pamatots tādējādi, ka nekāds (otrs) līgums netiek “noslēgts”, bet gan pirmais līgums vienkārši netiek izbeigts (un, kā tajā paredzēts, tādējādi tiek pagarināts tā līguma termiņš), kā arī tādējādi, ka automātiskas līguma pagarināšanas gadījumā nevar būt runa par “distances saziņas līdzekļu ekskluzīvu izmantošanu” “distances līguma” legāļdefinīcijas izpratnē. Visbeidzot, tiek argumentēts, ka automātiskas līguma pagarināšanas gadījumā vairs nepastāv distances līgumiem tipiskais risks (kas objektīvi pamato atteikuma tiesības) (skat. direktīvas 37. apsvērumu). Šajā gadījumā patērētājs jau ir pietiekami labi iepazinies ar precī vai pakalpojumu un jau sākotnējā līguma noslēgšanas brīdī ir pienācīgi informēts par līguma pagarināšanas iespēju [..].

15 Eiropas Savienības Tiesa ir nospriedusi, ka Direktīvas 2002/65/EK par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu 2. panta a) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka aizdevuma līguma grozījums neietilpst jēdzienā “līgums par finanšu pakalpojumiem” šīs normas izpratnē, ja ar grozījumu tiek mainīta tikai sākotnējā procentu likme – bez aizdevuma līguma termiņa pagarināšanas un izmaiņām aizdevuma pamatsummā – un ja aizdevuma līguma sākotnējās klauzulās ir paredzēts šāds grozījums vai – nevienošanās gadījumā – mainīgas procentu likmes piemērošana (Tiesas spriedums, C-639/18, lieta *Sparkasse Südholstein*).

16 *Oberster Gerichtshof* vērtējumā

attiecībā uz ievadā uzdoto jautājumu, pat ja doktrīnā izvirzītie argumenti liecina pret atteikuma tiesībām un Tiesas spriedumu lietā C-639/18 varētu attiecināt uz šo lietu, nepastāv *acte clair* [...]. Tādējādi *Oberster Gerichtshof* uzskata, ka tai kā pēdējās instances tiesai ir pienākums iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu (skat. RS0082949).

[..] 2022. gada 20. jūlijā

[..]